

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕВФЕМІЗМІВ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Неможливо уявити сучасний світ без засобів масової інформації, які стрімко розвиваються і чинять сильний вплив на людей. ЗМІ є найголовнішим і найважливішим джерелом інформації для нашого суспільства. Головною темою багатьох публікацій у газетах і журналах є політика. Усі тексти, публікації та виступи, присвячені політиці, належать до політичного дискурсу.

Політичний дискурс характеризується здатністю маніпулювати свідомістю людей. Влада – мета цього виду дискурсу. Але, щоб приховати такі наміри, більшість ЗМІ намагаються використовувати в текстах своїх публікацій слова або вирази, які не зачеплять почуттів інших людей, не образять їх, інакше кажучи – використовують політкоректну лексику. До такого типу лексики належать евфемізми. Останнім часом евфемізми стали часто вживатися як спосіб вираження коректності, що стосується різних сфер життя [2].

Вивчення евфемізмів є нагальною проблемою, бо процес утворення такого явища відбувається з великою інтенсивністю, що підтверджують сучасні тексти.

Незважаючи на широку вивченість явища евфемії в лінгвістиці, загальноновизнаного визначення терміна "евфемізм" на даний момент не існує.

Однак на основі аналізу наявних визначень можна дійти висновку, що евфемізм - це слово або словосполучення, що замінює собою свої різкіші, такі, що володіють негативною конотацією, ображають почуття людини або просто непристойні синоніми. Евфемізм слугує для поліпшення денотату, часом за його допомогою можна завуалювати справжню суть висловлювання.

Евфемізми ("емоційно нейтральні слова або вирази, що вживаються замість синонімічних їм слів або виразів, які здаються мовцю непристойними, грубими або нетактовними") [1] є найефективнішими при заміні некоректної лексики. В

англійській мові можна зустріти чималу кількість евфемізмів, які вживаються з метою завуалювати, приховати справжній сенс позначуваного або виразити якийсь неприємний вираз у більш делікатний спосіб. Феномен евфемізації з метою побудови політично коректних висловлювань досліджував учений В.В. Панін.

Запропонована ним класифікація має такий вигляд:

1. евфемізми, що безпосередньо відображають ідеї політичної коректності, тобто пом'якшують різні види дискримінації. Ця група складається з кількох підгруп:

1) евфемізми, що виключають расову та етнічну дискримінацію: *African American, Native American, person of color*;

2) евфемізми, що пом'якшують дискримінацію за статевою приналежністю, створені з метою підвищення статусу жінки та виключення проявів сексизму в мові: *anchorperson, newspaper carrier, sportsperson*;

3) евфемізми, створені для виключення дискримінації за соціальним статусом: *access controller, domestic helper, domestic engineer, displaced homeowner*;

4) евфемізми, що пом'якшують вікову дискримінацію: *chronologically gifted, middlescence, third age people*;

5) евфемізми, спрямовані проти дискримінації за станом здоров'я: *aurally inconvenienced, visually impaired, immunocompromised*;

6) евфемізми, спрямовані проти дискримінації за зовнішнім виглядом: *vertically challenged, full-figured, big-boned*;

7) евфемізми, пов'язані із захистом довкілля, тваринного світу: *animal companion, free-roaming animal, organic biomass*.

2) Евфемізми, що так чи інакше співвідносяться з ідеями політичної коректності, серед яких виокремлюються:

1) евфемізми, що характеризують негативні явища в соціально-економічній сфері: *adult beverages, correctional facility, gender reassignment, therapeutic misadventure*;

2) евфемізми, спрямовані на прикриття антигуманної політики держави: *limited air strike, collateral damage to terminate, to liquidate* [1].

Під час нашого дослідження ми з'ясували, що евфемізмами, які найчастіше трапляються в пресі, є вирази, що належать до підгрупи "расова та етнічна дискримінація". Не менш часто можна побачити вирази, які входять до підгрупи "дискримінація за станом здоров'я та за соціальним статусом". Важливу роль також відіграють підгрупи політично коректної лексики, що "спрямована проти дискримінації за зовнішнім виглядом" та "пом'якшує дискримінацію за статевою приналежністю".

Треба зазначити, що підгрупи політично коректної лексики, "спрямованої на прикриття антигуманної політики держави", "такої, що характеризує негативні економічні наслідки", "такої, що пом'якшує вікову дискримінацію", "пов'язаної із захистом довкілля, тваринного світу" представлені незначною кількістю політично коректних слів.

Найпоширенішими способами передання евфемізмів є транслітерація, транскрипція та калькування.

"...said Selva, echoing the sentiments of several generals gathered at an intelligence meeting, all of whom had grown more frustrated as the president spoke in circles and offered increasingly vague ideas for potential military actions in Syria" [4].

"...сказав Сельва, висловивши загальну думку генералів, які зібралися на нараді з питань розвідданих і які вже не могли витримати ходіння по колу та дедалі більш розпливчасті пропозиції президента щодо потенційних військових дій у Сирії" [4].

Евфемізм *military actions*, згідно з великою кількістю джерел, є однією з варіацій заміни слова *war*, яке, безумовно, має негативну конотацію.

Деякі евфемізми мають еквіваленти, але кількість таких слів незначна. У деяких випадках можна застосувати такі способи перекладу як часткова відповідність і прийом додавання.

“I am calling upon members of both parties to pass an education bill that funds school choice for disadvantaged youth, including millions of African-American and Latino children” [3].

«Я закликаю членів обох партій ухвалити закон про освіту, що дасть змогу фінансувати навчання знедоленої молоді, зокрема мільйонів афроамериканців і латиноамериканців» [3].

Застосування цих евфемізмів зумовлене дотриманням політичної коректності щодо представників інших національностей і людей з низьким рівнем достатку.

Таким чином, можна зробити висновок, що явище евфемізації являє собою невід’ємну частину комунікації в сучасних мовах. Основними критеріями використання такого лінгвістичного прийому є прагнення уникнути соціальних загострень і досягти безконфліктної атмосфери в суспільстві, тим самим полегшуючи комунікацію між різними соціальними групами. Найчастотнішим способом перекладу евфемізмів є підбір еквівалента та міжмовної відповідності, описового перекладу та калькування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. / Львівський національний ун-т ім. І. Франка. Львів, 2007. 268 с.
2. Ткачівська М. Р. Евфемізм або мовна дипломатія (на прикладі української та німецької мов). Прикарпатський вісник НТШ. 2016. № 2(34). С. 102–111.
3. Newseek [Електронний ресурс] : [сайт журналу]. URL: <http://newseek.org/>. (дата звернення: 18.10.2022).
4. The National Interest [Електронний ресурс] : [сайт журналу]. URL: <http://nationalinterest.org/>. (дата звернення: 19.10.2022).
5. The New York Times [Електронний ресурс] : URL: <https://www.nytimes.com/>. (дата звернення: 19.10.2022).